

Justitiedepartementet
ju.remissvar@regeringskansliet.se

Yttrande över promemorian *Delegation i mark- och miljödomstol* (dnr Ju2022/03390)

Vänersborgs tingsrätt, mark- och miljödomstolen, har beretts möjlighet att lämna synpunkter på innehållet i rubricerad promemoria.

Domstolen vill först ta tillfället i akt och efterlysa en allmän översyn av förordningen (1996:381) med tingsrättsinstruktion (TI). Förordningen trädde i kraft för närmare 30 år sedan. Sedan dess har det skett stora förändringar av såväl tingsrätternas inre organisation som arbetssätt. Till detta kommer också de förändringar som 2010 års mark- och miljödomstolsreform inneburit för berörda tingsrätter.

Efter denna inledande anmärkning övergår domstolen till remissförslaget i sak.

Differentierade beloppsgränser beroende på måltyp

Enligt den föreslagna 18 a § TI får tingsnotarie eller notariemeriterad beredningsjurist förordnas att på eget ansvar handlägga vissa utpekade måltyper förutsatt bl.a. att värdet av vad som yrkas uppenbart inte överstiger en tiondel av prisbasbeloppet respektive en fjärdedel av samma belopp. Beloppsgränserna motsvarar de som enligt 18 § första stycket 8 b TI gäller vid delegation att handlägga dispositiva tvistemål.

Med 2023 års prisbasbelopp blir gränobeloppet enligt förslaget 5 350 kr för en tingsnotarie och för notariemeriterad beredningsjurist 13 375 kr. Domstolen vill framhålla att de belopp som yrkas i mål om byggsanktionsavgift ofta vida överstiger dessa nivåer; exempelvis uppgår byggsanktionsavgiften till cirka 116 000 kr för att utan startbesked påbörja uppförandet av ett 150 kvm stort enbostadshus. Även i mål om ansökan om utdömande av vite samt i avgiftsmål enligt 12 kap. 8 och 9 §§ plan- och bygglagen (2010:900) är det vanligtvis fråga om tämligen betydande belopp.

Av de måltypen som förslaget till delegation avser är det endast mål om brukningsavgifter enligt lagen (2006:412) om allmänna vattentjänster som är dispositiva tvistemål. I övriga fall, med undantag för sådana mål som avses i 18 a § första stycket 6 TI, är det fråga om mål med straffrättslig karaktär samt mål rörande offentligrättsligt grundade avgifter. Det framstår inte som ändamålsenligt att för dessa måltypen sätta beloppsgränserna med ledning av vad som gäller för dispositiva tvistemål. Såvitt avser mål om vite, miljö-sanktionsavgift och byggsanktionsavgift vore en mer naturlig utgångspunkt de bötesnivåer som gäller för notariebrottmål.

Sammanfattningsvis menar domstolen att en och samma beloppsgräns inte kan gälla för samtliga måltyper. Med hänsyn till variationerna mellan måltyperna och för att kunna tillgodose de i promemorian angivna syftena med delegationen är det nödvändigt att ha differentierade beloppsgränser.

Struktur

Enligt förslaget gäller som en första och absolut förutsättning för delegation att det är ett mål som får avgöras i sak av en lagfaren domare enligt 2 kap. 5 § lagen (2010:921) om mark- och miljödomstolar (LOMM). Därutöver finns begränsningar avseende belopp samt att det inte får vara fråga om mål som är omfattande eller svåra eller som av någon annan orsak kräver särskild erfarenhet.

Så som förslaget till 18 a § TI är utformat följer det första kriteriet – mål enligt 2 kap. 5 § LOMM – av tredje stycket och de övriga kriterierna av stycke två respektive tre. En mer logisk ordning vore emellertid, enligt domstolen, att kravet på mål enligt 2 kap. 5 § LOMM anges först, därefter beloppsbegränsningar och sist passusen om omfattande och svåra mål. En sådan ordningsföljd skulle bättre stämma överens med strukturen i 18 § TI.

Följändring

Enligt 35 § första stycket TI får lagmannen delegera beslutanderätt i administrativa ärenden. Så vitt avser förordnanden enligt 16–18 §§ och 21 § får dock delegation, enligt vad som framgår av andra stycket, endast ske till chefsrådman.

Det noteras att ingen följändring av 35 § andra stycket TI föreslagits. Domstolen utgår från att detta beror på ett rent förbiseende.

Redaktionella ändringar

I 18 a § TI första stycket 1 TI bör ”och” ersättas med ”eller”, således mål avseende ansökan om utdömande av vite enligt miljöbalken *eller* plan- och bygglagen. Slutligen noteras att kommatering saknas mellan punkt 3 och 4.

Niclas Johannisson

Lagman

Christina Olsen Lundh

Chefsrådman

Ärendet har föredragits av den administrativa juristen Olof Petersson.